

С. О. Булгакова

Капітал торговельний

КАПІТАЛ ТОРГОВЕЛЬНИЙ – особливий вид [капіталу](#), що функціонує у сфері товарного обігу й обслуговує процес реалізації *товарів* і [додаткової вартості](#). К. т. як наслідок розподілу праці є перетвореною формою товар. капіталу. Рух К. т. характеризує формула: гроші – товар – гроші з прибутком. Певні грош. кошти авансують для придбання товару, який потім реалізують. Різниця між закупівел. і продаж. ціною складає торг. прибуток – осн. фактор у функціонуванні різних суб'єктів підприємн. діяльності. Первісно К. т. виступав у формі купец. капіталу, що виник на основі розвитку товар. і грош. обігу та відігравав роль посередника у процесі простого товар. обігу. Об'єктив. підґрунтям виникнення купец. капіталу стало відокремлення ремесла від землеробства. З появою грошей і утворенням місц. ринків виникла особл. група осіб (купців), які спеціалізувалися на посередниц. операціях у сфері товар. обміну. Кошти купців були одним із факторів поперед. нагромадження капіталу. Купец. капітал сприяв концентрації і накопиченню грош. маси в руках незнач. групи осіб, занепаду натурал. господарства, розширенню сфери товарно-грош. відносин, подальшому посиленню диференціації простих товаровиробників, формуванню світ. ринку. Однак він затримував розвиток промисловості, заважав проникненню капіталу в сферу виробництва. Розвиток масового характеру виробництва, створення представниками великої промисловості влас. ринку призвели до підпорядкування купец. капіталу закономірностям функціонування пром. капіталу і виокремлення його в К. т. Внаслідок укрупнення масштабів вироб. діяльності та подальшого поглиблення сусп. поділу праці функції реалізації товар. капіталу почали здійснювати підприємці, які спеціалізуються на обслуговуванні процесу заміни форм власності: перетворенні товар. капіталу в К. т., що не утворює додатк. вартості, але безпосередньо сприяє її збільшенню. Завдяки посередниц. торг. підприємствам, які мають спеціалізов. приміщення і обладнання, володіють технікою торг. операцій, отримують регулярну інформацію про стан справ на товар. ринках, відбувається відносно скорочення видатків капіталу та часу для перетворення продуктів із товар. форми у грошову. К. т. розвиває гнучкі форми взаєм. пристосування попиту і пропозицій, певною мірою сприяє формуванню структури обсягу та динаміки попиту, посиленню взаємозв'язку виробництва і споживання. Завдяки ринк. механізмам обсяг і структура виробництва змінюються відповідно до сусп. потреб. В умовах ринк. відносин виникають торг. монополії, які

концентрують реалізацію окремих товар. мас, створюють диференційов. систему товар. обслуговування, використовують контроль над цінами з метою одержання прибутку. Торгівля як сфера підприємн. діяльності в останні роки значно розширила свою співучасть в економіці перехід. періоду. Процес насичення спожив. ринку товарами, зростання конкуренції, нестабільність економіки посилили тенденцію до створення торг.-пром. компаній. К. т. безпосередньо пов'язаний із формуванням нової сфери знань – торг. менеджменту, який характеризується комплекс. підходом до багатоаспект. торг. діяльності, новими цільовими орієнтирами розвитку торг. підприємств, сучас. методикою аналізу планування та контролю.

Рекомендована література

1. Райзберг Б. А. Основы экономики: Учеб. пособ. Москва, 2001;
2. Мочерний С. В. Економічна теорія: Навч. посіб. 4-е вид. К., 2009.

Бібліографічний опис:

Капітал торговельний / С. О. Булгакова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-9413>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).